

PREVENCIA ZÁVAŽNÝCH PRIEMYSELNÝCH HAVÁRIÍ – NÁVRH NOVEJ SMERNICE **SEVESO III**

Ing. Tatiana Tobiášová

Ministerstvo životného prostredia SR

**Odbor environmentálnych rizík a
biologickej bezpečnosti**

tel. +421905680524

E-mail: tobiasova.tatiana@enviro.gov

- neočakávané a náhle mimoriadne udalosti ako napr. veľké úniky NL, požiare, výbuchy a pod. najmä v chemickom priemysle v dôsledku mimoriadnych príčin či nezvládnutia výrobných postupov => vážne ohrozenie nielen zamestnancov podniku ale aj verejnosti a ŽP
- prevenciu PH upravujú príslušné právne normy EÚ a OECD ako aj príslušné dohovory EHK OSN a Medzinárodnej organizácie práce

- v súčasnosti platí smernica 96/82/ES smernica o kontrole nebezpečenstiev veľkých havárií s prítomnosťou nebezpečných látok (ďalej len „NL“) - SEVESO II
- jej cieľ: predchádzať vzniku závažných priemyselných havárií s prítomnosťou NL a obmedziť následky týchto havárií na ľudí a životné prostredie
- frekvencia veľkých havárií sa v období rokov 2000 až 2008 znížila asi o 20 % => smernica plní svoje ciele

- v dôsledku zmien systému EÚ v oblasti klasifikácie NL je potrebné smernicu SEVESO II zmeniť a doplniť
- rozsiahlejšie preskúmanie smernice poukázalo na to, že i keď existujúce ustanovenia celkovo plnia svoj účel, v niektorých oblastiach by bolo vhodné :
- vykonať obmedzené zmeny a doplnenia s cieľom objasniť a aktualizovať určité ustanovenia,

- zlepšiť vykonateľnosť,
- zároveň zachovať alebo ešte zvýšiť úroveň ochrany zdravia a ŽP.
- Európska komisia v decembri 2010 predstavila návrh právneho predpisu na posilnenie pravidiel týkajúcich sa kontroly nebezpečenstiev veľkých PH =>návrh novej smernice tzv. smernice SEVESO III

- cieľom predloženého návrhu je revidovanie existujúcich ustanovení smernice SEVESO II
- navrhované nové pravidlá by mali posilňovať právne predpisy v tejto oblasti a zabezpečovať potrebnú vysokú úroveň ochrany

CIEĽ SMERNICE SEVESO III

- nad'alej zostáva prevencia veľkých havárií a zmierňovanie ich následkov d'alším zlepšením existujúcej úrovne ochrany
- tento cieľ by sa mal dosiahnuť zlepšením regulačných ustanovení v záujme zvýšenia ich účinnosti a efektívnosti a prípadným znížením zbytočnej administratívnej zát'aže

- **revíziou smernice SEVESO II a teda prijatím novej smernice SEVESO III sa zosúladí legislatíva so zmenami v právnych predpisoch EÚ v oblasti chemických látok, predovšetkým s nariadením (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (tzv. „CLP) =>najdôležitejšia zmena**
- **zahrnutie opravných mechanizmov na prispôsobenie Prílohy 1,**

Ďalšími dôležitými navrhovanými zmenami sú posilnené ustanovenia týkajúce sa:

- prístupu verejnosti k informáciám o bezpečnosti,
- účasti na rozhodovacom procese a prístupu k spravodlivosti
- a zdokonalený spôsob zberu, riadenia, dostupnosti a zdieľania informácií.

V návrhu sa tiež stanovujú:

- prísnejšie normy pre vykonávanie inšpekcií v podnikoch s cieľom zabezpečiť účinné vykonávanie a presadzovanie stanovených pravidiel.**

Ďalšie zmeny sú technické úpravy zahŕňajúce zjednodušenia, ktorými sa zníži zbytočná administratívna zát'až.

- v januári 2011 MŽP SR vypracovalo „Predbežné stanovisko SR“ k predloženému návrhu smernice SEVESO III a uplatnili sme nasledujúce výhrady resp. pripomienky:
 - spresnenie definície pre podnik - čl. 3 bod 1 - navrhovaná definícia nezohľadňuje situáciu, keď v niektorých prípadoch je časť technologických zariadení a zásob prevedená do vlastníctva iného právneho subjektu,

- výhradu k zneniu čl. 3 bodov 2. a 3. (definície podniku nižšej kategórie a vyššej kategórie) – znenia neboli v súlade s Prílohou I časť „Poznámky k prílohe“ bod 4, navrhované znenie nezohľadňovalo zaradenie podnikov s prítomnosťou viacerých nebezpečných látok na základe použitia sumarizačného pravidla
- výhradu k zneniu čl. 3 bod 17 – „dotknutá verejnosť“ - dotknutou verejnosťou by mala byť verejnosť, ktorá môže byť ohrozená závažnou priemyselnou haváriou, =>

=> a nie ako bolo navrhnuté – verejnosť, ktorá bude dotknutá rozhodnutiami o ktorejkoľvek záležitosti, na ktoré sa vzťahuje čl. 14. ods. 1 (plánovanie nových podnikov, zmeny existujúcich podnikov, externé núdzové plány)

- výhradu k celému čl. 4 „Výnimky a ochranné doložky“ – navrhované znenie by mohlo predstavovať zníženie úrovne bezpečnosti, narušenie voľnej hospodárskej súťaže a samotná praktická aplikácia by bola nejasná, zmena rozsahu smernice prostredníctvom delegovaných aktov môže viesť k zmene podstaty smernice

- v čl. 6, 7 a 9 (oznámenie, PP ZPH a BS) – konkretizovať lehoty - výraz „v primeranom období“ nebol vyhovujúci
- výhradu k celému čl. 14 „Verejná konzultácia a účasť verejnosti na rozhodovaní“
- výhrady k čl. 19 „Inšpekcie“, čl. 23 -26 „Delegované akty“ (na vykonávanie zmien v prílohách I až VII=> mohlo by viesť k zmene podstaty smernice)
- príloha I časť „Poznámky k prílohe I“ bod 5 – zväžiť znenie celého textu a vypustenie slov „vrátane odpadu“

- pôvodný návrh komisie bol predmetom diskusií na 5. stretnutiach Pracovnej skupiny Rady pre ŽP (WPE). Výstupom bol dokument 6830/11 a jeho dodatok.
- dňa 08. 04. 2011 PRES HU uviedlo revidovaný text, ktorý bol predmetom diskusií na ďalších stretnutiach WPE,
- v záujme zohľadnenia pripomienok ČŠ PRES vykonalo a zapracovalo množstvo návrhov s cieľom vyjasniť alebo modifikovať text – výsledkom bol revidovaný dokument 11026/11, ktorý bol podrobne prerokovaný členskými krajinami na ďalších siedmich rokovaníach WPE pod vedením predsedníctva Poľskej republiky (ďalej len „PRES PL“)

- počas rokovaní sa zástupcovia ČŠ venovali hlavne kľúčovým otázkam ako: *rozsah pôsobnosti smernice, výnimky, informovanie verejnosti, kontroly (inšpekcie), sprístupnenie informácií a dôvernosť*.
- počas PRES PL WPE prerokovala 2 kompromisné návrhy PRES PL, posledný raz na rokovaní v dňoch 24. - 25. novembra 2011. Počas tohto zasadnutia pracovná skupina preskúmala aj 145 pozmeňujúcich návrhov (ďalej len „pn“) Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín Európskeho parlamentu (ENVI).

- **PRES PL** po obdržaní mandátu Výboru stálych zástupcov (**COREPER-u**) dňa 04. a 09. novembra 2011 na neformálny trialóg konaný predložilo kompromisný návrh textu smernice, v ktorom bolo zahrnutých aj niekoľko „pn“ ENVI. Toto stretnutie určilo kľúčové politické otázky aj technické otázky,
- s ohľadom na výsledky rokovaní trialógu **PRES PL** pripravilo revidované kompromisné znenie, s ktorým však nesúhlasilo niekoľko delegácií ČŠ a **PRES PL** nedostalo mandát na ďalšie rokovania s EP,

Zmeny sa týkali niektorých ustanovení smernice a to hlavne:

1. Politické otázky

- rozsah informácií pre verejnosť
- prístup k informáciám a dôvernosti
- prístup k spravodlivosti

2. Technické otázky

- majetok
- definície
- domino efekt
- havarijné plány
- miestne orgány a subdodávateľia

- **najlepšie dostupné techniky (BAT-y)**
- **repoting**
- **obnova prostredia v prípade škôd na životnom prostredí**
- **finančný dopad závažnej priemyselnej havárie.**

Na rokovaníach WPE sa dosiahla široká zhoda medzi ČŠ a Komisiou (s výhradou doladenia detailov) pri článkoch týkajúcich sa *predmetu smernice* (čl. 1), *definícií* (čl. 3), *hlavných povinností prevádzkovateľa* (čl. 5, 10, 15), *oznámení* (čl. 6), *politiky prevencie* (čl. 7, Príloha III), *bezpečnostnej správy* (čl. 9, Príloha II a III), *domino efektu* (čl. 8), *havarijných plánov* (čl. 11, Príloha IV), *územného plánovania* (čl. 12), *oznamovania haváríí* (čl. 15a, 16, Príloha VI), *kompetentných autorít* (čl. 17), *zákazu činnosti prevádzky* (čl. 18), *dôvernosti* (čl. 21), *Výboru* (čl. 26a), *vyňatia Prílohy I z možnosti delegovania právomocí na Komisiu* (čl. 23),

zahrnutia kritérií pre udeľovanie výnimiek (čl. 4 a príloha VII), sankcie za porušenie ustanovení prijatých na základe tejto smernice, zrušenie delegovania právomocí na Komisiu (čl. 24, 25 a 26), sankcie za porušenie ustanovení novej smernice SEVESO III (čl. 27), transpozícia vo vzťahu s korelačnými tabuľkami (čl. 28), zavedenie nového odseku s cieľom vyrovnať sa s klasifikáciou ťažkých vykurovacích olejov počas prechodného obdobia.

Ostali však aj nevyriešené otázky, ktoré na základe diskusií v Rade EÚ a EP sa považujú za hlavné a to sú:

- sféra pôsobnosti (čl. 2, Príloha I a jej odkazy), najmä pokiaľ ide o zdravotné riziká príslušné cesty expozície (kategória 3 časti H2 prílohy I,
- informácie pre verejnosť (čl. 13),
- vykonávanie inšpekcií (čl. 19),
- ustanovenia týkajúce sa prístupu verejnosti k informáciám o bezpečnosti, účasti na rozhodovacom procese a prístupu k spravodlivosti (čl. 13, príloha V, čl. 14, čl. 22),

Dôležité otázky (nevyriešené):

Rozsah smernice – hlavným problémom je zladenie prílohy I smernice s nariadením CLP, najspornejšia časť je spojená s kategóriou ohrozenia zdravia 3, najmä pokiaľ ide o zdravotné riziká príslušnej cesty expozície (kategória 3 časti H2 prílohy I), niektoré ČŠ požadovali kompletne zrušenie kategórie 3 prílohy I, časť I, H2 akútnej toxicity a ostatné ČŠ podporili pôvodný návrh Komisie, PRES navrhlo nasledujúci kompromis: odstránenie dermálnej expozície z H2 akútnej toxicity, kategórie 3 – doteraz nevyriešené bude sa ešte diskutovať o tom na ďalšom trialógu.

Na rokovaní 21.02.2012 PRES predložilo nový návrh, ktorý zachováva inhalačnú expozíciu v rámci kategórie 3, H2 – akútna toxicita, avšak v snahe zmierniť dopady na niektoré prevádzky v ČŠ, PRES navrhlo zmenu prahových hodnôt niektorých látok. Delegácie, ktoré požadovali vypustenie inhalačnej a dermálnej expozície v rámci navrhovanej Kategórie 3 (UK, IT a DE) považujú tento návrh PRES za dobrý základ na ďalšiu prácu, delegácia NL, ktorá s vyššie uvedenými delegáciami rovnako blokovala návrh EK, stiahla svoju celkovú výhradu k rozsahu smernice (Príloha I.). Delegácia FR, ktorá preferuje návrh EK, je ochotná hľadať kompromis, ale zoznam látok v návrhu PRES považuje za prídlhý a navrhované prahové hodnoty za prí vysoké.

Delegácie ES/EL/ FI/IE/ BE a SK, preferovali návrh EK, ale v snahe dospieť k dohode s EP už počas 1. čítania môžu tento návrh ako konečný akceptovať. Delegácia CZ vyniesla výhradu preskúmania, nakoľko nebola včas informovaná o návrhu PRES. EK vyslovila nespokojnosť s návrhom PRES - zoznam navrhovaných látok považuje jednak za príliš dlhý, ale predovšetkým nie je jasné, na základe akých kritérií boli práve tieto látky vybrané do zoznamu. EK vidí problém aj v stanovení prahových hodnôt a požaduje vysvetlenie, keďže pre niektoré veľmi toxické látky boli stanovené príliš vysoké prahové hodnoty.

Informácie pre verejnosť – jedna skupina delegácií ČŠ je naklonená myšlienke, aby informácie o výrobe v podniku, jeho nebezpečných látkach, o varovaní dotknutej verejnosti v prípade závažnej priemyselnej havárie (ďalej len „ZPH“), o dostatočnom množstve informácií o opatreniach, ktoré prijal podnik v prípade vzniku ZPH a ktoré musí prijať dotknutá verejnosť a ako sa má zachovať v prípade ZPH *sprístupňovali verejnosti všetky podniky*. Druhá skupina delegácií ČŠ podporuje pôvodný návrh Komisie, že tieto údaje by mali poskytovať *iba podniky vyššej kategórie => stále nedoriešené*

Zverejňovanie informácií a dôvernosc' – s ohľadom na citlivosť niektorých informácií, ktoré by mali byť zverejnené na základe ustanovení smernice, PRES navrhlo niekoľko úprav, aby spracovanie informácií bolo bezpečné.

Prístup k spravodlivosti

➤ ČS stále nie sú spokojné s návrhom článku, ktorý veľká skupina delegácií vrátane SK nepovažuje za vhodný, nepodporuje tento návrh, nakoľko ho vníma ako rozšírenie pôsobnosti samotného čl. 9 Aarhuského dohovoru, delegácie BG a UK sú rovnako toho názoru, že nie všetky prípady v zmysle čl. 14 návrh smernice spadajú pod tzv. Aarhus smernicu (2003/4/EC) a je teda potrebné zúžiť formuláciu čl. 22,

➤ delegácie DE, UK BE a NL požadujú vymazanie článku. SK preferuje rovnaký postup, avšak navrhuje ústretový postoj voči EP, keďže je to pre EP podstatný bod, avšak text by mal čo možno najkratší a striktne naviazaný na formulácie v texte Aarhuského dohovoru. Rovnaký postoj majú delegácie PL, IE, RO, IT, SI, ES. CLS (právna pomoc) nechápe postoj delegácií, keďže sa jedná len o citáciu platnej legislatívy, ktorú ČŠ už musia uplatňovať.

EP za pracoval do Prílohy II – Smernicu o priemyselných haváriách - SK nepodporilo tieto návrhy EP (125, 129) – nevidí dôvod na prepojenie SEVESO smernice na smernicu 2010/75/EU a odporúča nateraz ponúknuť EP len úvodné ustanovenie v zmysle návrhu BG = kompromis by bol možný v úvodných ustanoveniach (písomný návrh), rovnako NL, BE, UK, EE. Delegácie FR, FI, PT podporili úvodné ustanovenie v zmysle návrhu BG, ale vidia neskôr priestor riešiť to v rámci prílohy. EK neakceptuje rozšírenie smernice IED, ale zároveň podporuje uvedenie BAT v rámci prílohy

.

EK ocenila prácu PRES, ale niektoré otázky považuje stále za otvorené a predložila návrh na úpravu definície „*prítomnosť nebezpečných látok*“, ako odkazy na „*najlepšie dostupné techniky (BAT)*“ (Príloha II), čo však nenašlo podporu delegácií a PRES neprijala tieto návrhy. PRES akceptovalo návrh BG, ktoré v čl. 28 navrhlo termín transpozície vo vzťahu k čl. 27 (b) upraviť na 18 mesiacov po vstupe smernice do platnosti (podporené delegáciami DE, IT, SK a CZ). Delegácie akceptovali aj návrh PRES na rozšírenie recitálu 10, kde je vyjadrená možnosť pre ČŠ, neobmedzovať sa stanovenými výnimkami pri prijímaní prísnejších opatrení na národnej úrovni. ●

- Delegácie vo väčšine otázok dospeli k dohode, problematické stále ostávajú ustanovenia k prístupu k spravodlivosti a rozsah smernice. Delegácie majú priestor zaslať svoje pripomienky a návrhy, predovšetkým k politickým otázkam v termíne do 9. marca 2012. K týmto otázkam PRES zvolá ešte jedno technické rokovanie na úrovni expertov, predbežne dňa 14. marca 2012.
- PRES plánuje 3. neformálny trialóg s EP dňa 6. marca 2012 a následne dňa 7. marca 2012 bude na CRP1 informovať ČŠ o jeho výsledkoch. Ďalší neformálny trialóg plánuje PRES dňa 29. marca 2012, ktorému bude predchádzať rokovanie na úrovni CRP1.

DRUH A ČASOVÝ PRIEBEH ROZHODOVACIEHO PROCESU V EURÓPSKEJ ÚNII

Smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu so smernicou SEVESO III *najneskôr do 31. mája 2015.*

Členské štáty uplatňujú tieto ustanovenia od *1. júna 2015.*

Smernica 96/82/ES (SEVESO II) sa zrušuje s účinnosťou od *1. júna 2015.*

LEGISLATÍVNE DOPADY

Po nadobudnutí účinnosti predmetnej smernice sa predpokladá novelizácia :

- zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“),
- vyhlášky č. 489/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona ,

○ vyhlášky č. 490/2002 Z. z.
o bezpečnostnej správe a o havarijnom
pláne v znení neskorších predpisov

○ ďalších súvisiacich predpisov (napr.
zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane
obyvateľstva v znení neskorších
predpisov).

Ďakujem za pozornosť!

